

**ΕΚΘΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ με θέμα:
«Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2015-2019
(Α΄ φάση - Στρατηγικός Σχεδιασμός)»**

Στις 8 Φεβρουαρίου 2016 (17:00) η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας έθεσε σε **δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση** το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού που αφορά την Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού της Προγράμματος 2015-2019. Παράλληλα, το Σχέδιο τέθηκε προς συζήτηση, στις 9 Μαρτίου 2016 (14:00), στην **Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης**, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 178 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α΄/87) «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*» και του άρθρου 4 Μέρος Β΄ της αριθμ. 35829/22-9-2014 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄/2642/6-10-2014) «*Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) β΄ βαθμού για την περίοδο 2014-2019*».

Τα σχόλια και οι προτάσεις που κατατέθηκαν/διατυπώθηκαν κατά τη διαδικασία των διαβουλεύσεων παρατίθενται συνολικά κατωτέρω:

A. Κατά τη διαδικασία της **ηλεκτρονικής διαβούλευσης**, η οποία έληξε στις 29 Φεβρουαρίου 2016 (23:59), αναρτήθηκαν 4 σχόλια/προτάσεις, που κατατέθηκαν στο Άρθρο « [ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΡΓΑ-ΔΡΑΣΕΙΣ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΟΥΝ ΣΤΟΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ](#) »

ΣΥΝΟΨΗ ΣΧΟΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

✚ Ξενοφών Βαϊζογλου, Πρόεδρος Τ.Κ. Νεράιδας Δήμου Σερβίων - Βελβεντού

Επισημάνθηκε η αναγκαιότητα μιας ολοκληρωμένης μελέτης παρεμβάσεων με στόχο την *τουριστική αξιοποίηση του οικισμού της Νεράιδας*, ο οποίος αποτελεί ένα από τα αξιολογότερα τουριστικά σημεία του Νομού Κοζάνης με εκατοντάδες επισκέπτες κάθε χρόνο. Σημειώθηκε ότι από το 1974 μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει προσπάθεια για την τουριστική ανάπτυξή του, η οποία θα μπορούσε να δημιουργήσει πολλές θέσεις εργασίας στην περιοχή.

✚ Σουπιάδου Μαρία, επιχειρηματίας στο Ν. Γρεβενών

Επισημάνθηκε ότι θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα των υπηρεσιών (τουρισμού, εμπορίου, εστίασης), ο οποίος συμμετέχει με τη μεγαλύτερη βαρύτητα στο περιφερειακό ΑΕΠ και είναι στενά συνδεδεμένος με τους υπόλοιπους τομείς της περιφερειακής οικονομίας.

Σημειώθηκε η αναγκαιότητα *ολοκληρωμένης προσέγγισης στο θέμα της τουριστικής αξιοποίησης των περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας και ιδιαίτερα του ορεινού όγκου των Γρεβενών*, ο οποίος διαθέτει τέσσερις περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και τρεις Natura. Παρατηρήθηκε ότι απαραίτητη προϋπόθεση πριν το στάδιο προβολής μιας περιοχής είναι η δημιουργία υποδομών, ώστε να καταστεί προσβάσιμη, ελκυστική και ανταγωνιστική (διατήρηση τοπικού αρχιτεκτονικού ύφους, παροχή ειδικής σήμανσης και πληροφόρησης για κάθε αξιοθέατο, εύκολη και ακίνδυνη προσβασιμότητα σε όλους τους τουριστικούς προορισμούς, μονοπάτια πεζοπορίας με πινακίδες σήμανσης).

Προτάθηκε η αξιοποίηση του χιονοδρομικού κέντρου της Βασιλίτσας, ενός τόπου που έχει τις προϋποθέσεις να προσελκύσει χιλιάδες τουρίστες και τις τέσσερις εποχές του χρόνου και να απασχολήσει μεγάλο εργατικό δυναμικό, έχει όμως εγκαταλειφθεί από την πολιτεία και λειτουργεί με υποδομές πολλών δεκαετιών χάρη στις φιλότιμες προσπάθειες κάποιων ανθρώπων. Σημειώθηκε ότι η περιοχή, εκτός του ότι διαθέτει ίσως το πιο βιώσιμο στην Ελλάδα από άποψη ποιότητας και διάρκειας χιονιού χιονοδρομικό κέντρο, ενδείκνυται για τη δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων, συγκεντρωμένων σε ένα σημείο, για την προπόνηση ομάδων, τόσο εγχώριων όσο και του εξωτερικού, λόγω του ευνοϊκού κλίματος, φυσικού περιβάλλοντος και υψομέτρου. Παρατηρήθηκε η αστοχία της επένδυσης δημιουργίας μικρών γηπέδων 5Χ5 σε όλα τα χωριά, καθώς αυτά παραμένουν αναξιοποίητα, ασυντήρητα και κατεστραμμένα.

Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Παράρτημα Δυτικής Μακεδονίας

Το ΓΕΩΤ.Ε.Ε./Π.Δ.Μ. κατέθεσε τις απόψεις-προτάσεις του στο πλαίσιο της διαβούλευσης για το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού 2015-2019, εγγράφως, ηλεκτρονικά και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα διαβούλευσης της Περιφέρειας. Η παρέμβασή του, μέσω αναλυτικού *Εντύπου προτάσεων* ογδόντα (80) σελίδων, περιλαμβάνει μία γενική θεώρηση του σχεδιασμού, την αποτύπωση της κατάστασης ιδιαιτεροτήτων του πρωτογενή τομέα, μία ειδική αναφορά σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας, προτάσεις για τη συμπλήρωση της Δομής του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015 - 2019 και, τέλος, τη συνοπτική παρουσίαση είκοσι (20) προτεινόμενων έργων. Οι απόψεις του ΓΕΩΤ.Ε.Ε./Π.Δ.Μ. παρουσιάζονται συνοπτικά στο Β΄ Μέρος της παρούσης.

Ελισάβετ Κατσαβέλη, Πολιτικός Μηχανικός – Αναστηλώτρια Α.Π.Θ.

Προτάθηκε η υλοποίηση του έργου «Αποκατάσταση και επανάχρηση των ιστορικών περιοχών της Καστοριάς Ντολτσό και Απόζαρι», σύμφωνα με τη μελέτη σκοπιμότητας που εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης (Απρίλιος 2015), στο πλαίσιο της ανάδειξης των εν λόγω περιοχών ως ένα από τα «7 σε Μεγαλύτερο Κίνδυνο Μνημεία» της Ευρώπης για το έτος 2014 στο ομώνυμο πρόγραμμα που συνδιοργανώνεται κάθε χρόνο από την Europa Nostra – the Voice of Cultural Heritage in Europe, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ινστιτούτο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

(<http://www.europanostra.org/UPLOADS/FILS/7ME-2014-Greece-Kastoria-Report.pdf>)

Σύμφωνα με την εν λόγω μελέτη, το έργο πληροί τις αρχές της σκοπιμότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητάς των εγκεκριμένων πράξεων. Μετά από εξέταση των δεδομένων της περιοχής και S.W.O.T. ανάλυση τεκμηρίωσης της σκοπιμότητας, αρχικά προτείνονται μέτρα γενικής εφαρμογής σχετικά με τη βελτίωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών έκδοσης των σχετικών αδειών, την οργάνωση της συνεργασίας των τοπικών αρμόδιων αρχών, τη σύσταση αρμόδιας υπηρεσίας με ειδικευμένο προσωπικό η οποία θα λειτουργεί συμβουλευτικά προς τους ενδιαφερόμενους για τον τρόπο επέμβασης στα ιστορικά κτίσματα επισπεύδοντας τις διαδικασίες, την εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων ανάπτυξης κινήτρων για τη βελτίωση των συνθηκών κατοίκησης, την προώθηση της επανάχρησης και αξιοποίησης των περιοχών, το σχεδιασμό ενός αναπτυξιακού μοντέλου που θα αποτρέψει τη διάρρηξη της κλίμακας, τεχνικές για την ενεργειακή αναβάθμιση των διατηρητέων κτηρίων κ.α.

Ωστόσο, η κύρια πρόταση που εξετάζεται και προτείνεται να ενταχθεί ως έργο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, βάσει του στόχου «ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ», είναι η αποκατάσταση δύο πιλοτικών πυρήνων μικρότερης έκτασης, της αγίας Παρασκευής στο Ντολτσό και

των αγίων Αναργύρων στο Απόζαρι, λαμβάνοντας μέτρα για την ολοκληρωμένη αναβάθμιση των περιοχών τα οποία περιλαμβάνουν:

- I. *Επεμβάσεις σχετικές με τον περιβάλλοντα χώρο και την προσβασιμότητα* των θρησκευτικών μνημείων, το φωτισμό αυτών αλλά και την ένταξη των μνημείων σε περιηγητικά προγράμματα με εξειδικευμένο προσωπικό κ.α.
- II. *Επεμβάσεις στα μνημεία αστικής αρχιτεκτονικής*. Περιλαμβάνονται η αποκατάσταση των αρχοντικών με τη χρήση παραδοσιακών μεθόδων σύμφωνα με τις αρχές της αποκατάστασης αλλά και το είδος κάθε φορά των απαιτούμενων επεμβάσεων (σωστικές, αποκατάσταση εσωτερικού φορέα, επιδιόρθωση στεγών ή εξωτερικού κελύφους ή ενίσχυση της θεμελίωσης), ενεργειακή αναβάθμιση των κτηρίων με κατάλληλες μεθόδους, επαναφορά των χρήσεων της αρχικής τυπολογίας (εμπορική χρήση ισογείου και κατοίκηση ορόφων), δημιουργία μικρότερων διαμερισμάτων, ευκολότερα διαθέσιμων σε νέους και φοιτητές, διαχωρίζοντας τις μεγάλες κατόψεις των παραδοσιακών κτηρίων καθώς και άλλες δράσεις για την ενθάρρυνση της επανάχρησης των κτηρίων κ.α.
- III. *Επεμβάσεις στον αστικό σχεδιασμό και τον περιβάλλοντα χώρο*. Περιλαμβάνονται μέτρα για την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των χώρων, την αποκατάσταση της προσβασιμότητας, τη βελτίωση των όψεων των γειτνιαζόντων νεότερων οικοδομών με χρήση παραδοσιακών υλικών κ.α.

Οι επεμβάσεις έχουν κοστολογηθεί ανά είδος σε κάθε περιοχή:

A) Κτηριακές επεμβάσεις

- I. Περιοχή αγίας Παρασκευής, Ντολτσό: 5.271.338,00€
- II. Περιοχή αγίων Αναργύρων, Απόζαρι: 4.926.301,00€

B) Αστικές επεμβάσεις

- I. Περιοχή αγίας Παρασκευής, Ντολτσό: 903.722,82€
- II. Περιοχή αγίων Αναργύρων, Απόζαρι: 1.200.476,31€

Γ) Επεμβάσεις στα θρησκευτικά μνημεία

- I. Περιοχή αγίας Παρασκευής, Ντολτσό: 81.180,00€
- II. Περιοχή αγίων Αναργύρων, Απόζαρι: 154.242,00€

Συνολικό κόστος για κάθε περιοχή

- I. Περιοχή αγίας Παρασκευής, Ντολτσό: **6.526.241€**
- II. Περιοχή αγίων Αναργύρων, Απόζαρι: **6.281.020€**

Παρατέθηκαν περαιτέρω στοιχεία αιτιολόγησης της σημαντικότητας του έργου, της συσχέτισής του με τους Άξονες και τα Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και πιθανών πηγών χρηματοδότησης. Μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε ότι:

- Πληροί τις αρχές της αναπτυξιακής στρατηγικής της ΠΔΜ και ιδιαίτερα στον τομέα «Υποδομές και Περιβάλλον», όπου προωθείται η «Προστασία/ανάδειξη της πλούσιας φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, έτσι ώστε να καθίσταται πυλώνας ανάπτυξης και υψηλής προστιθέμενης αξίας».
- Εντάσσεται στο στρατηγικό θεματικό στόχο ΘΣ6: «Διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων», όπου «Το περιβάλλον για την ΠΔΜ αποτελεί βασικό συγκριτικό πλεονέκτημα, αφού χαρακτηρίζεται από πλούσια πανίδα και χλωρίδα, σημαντικό πολιτισμικό απόθεμα και το μεγαλύτερο δυναμικό επιφανειακών υδάτων στη χώρα».
- Ως δράση αστικής αναγέννησης, όπου πρόκειται, σύμφωνα με τον ίδιο ΘΣ, να υλοποιηθούν αρκετές δράσεις, μπορεί να συνεισφέρει στην αισθητική αναβάθμιση των αστικών – ημιαστικών κέντρων.
- Ικανοποιεί μία από τις βασικές ανάγκες στον τομέα του Περιβάλλοντος σχετικά με την «Προστασία και ανάδειξη της φυσικής και της πολιτισμικής κληρονομιάς και σύνδεσή τους με την τουριστική ανάπτυξη».

- Συνεισφέρει στους Στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπου στο επίπεδο του φυσικού περιβάλλοντος προγραμματίζονται δράσεις για την αποκατάσταση, διατήρηση και αξιοποίηση των πόρων αλλά και της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των τόπων NATURA2000 καθώς και δράσεις για την προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς με παράλληλο στόχο την ανάδειξη τουριστικών προορισμών.
- Εμπίπτει στις βασικές προτεραιότητες της ΠΔΜ για τη «Βελτίωση του περιβάλλοντος, της απασχόλησης και της οικονομικής ανάπτυξης των αστικών περιοχών μέσω σχεδίων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης», όπου περιλαμβάνεται η «Προώθηση και ανάπτυξη παρεμβάσεων για την προστασία και ανάδειξη των φυσικών πόρων, της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με στόχο την τόνωση του θεματικού τουρισμού».
- Συνεισφέρει στην εκπλήρωση του ειδικού στόχου 0621 , «Ενίσχυση της προστασίας και ανάδειξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και σύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη» όπου τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα αφορούν στην ανάπτυξη και προώθηση του τουριστικού δυναμικού της ΠΔΜ και στην εκμετάλλευση των τοπικών πλεονεκτημάτων αναξιοποίητων τουριστικών προορισμών, τόσο της υπαίθρου όσο και του αστικού περιβάλλοντος της ΠΔΜ, μέσα από δράσεις προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, δράσεις ολοκληρωμένης τουριστικής προβολής για το σύνολο της Περιφέρειας καθώς και δράσεις ανάπτυξης δικτύων θεματικών πολιτιστικών διαδρομών, εκδηλώσεων, πολιτιστικών φεστιβάλ κ.λπ.
- Εμπεριέχει όλους τους τύπους των προτεινόμενων έργων σύμφωνα με την 2.Α.6.1 Περιγραφή του είδους των δράσεων που πρόκειται να λάβουν στήριξη στην Επενδυτική προτεραιότητα 6c:
  - Στοχευμένες παρεμβάσεις σε τουριστικούς προορισμούς για την αξιοποίηση τοπικών αναξιοποίητων πλεονεκτημάτων.
  - Έργα ανάδειξης πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και λειτουργικής τους δικτύωσης.
  - Ανάπτυξη δικτύων θεματικών πολιτιστικών διαδρομών, δημιουργίας και προβολής δικτύων προσβάσιμων προορισμών (διαδρομών, υποδομών και μέσων) τουριστικού ενδιαφέροντος για ΑμεΑ.
- Τηρείται η οριζόντια αρχή για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς προβλέπεται η ενεργειακή αναβάθμιση των κτηρίων.

Τέλος, επισημάνθηκε ότι, παρόλο που η υποστήριξη σε έργα πολιτισμού και τουρισμού περιορίζεται μόνο σε έργα μικρής κλίμακας (άρθρο 3(1)(e) του Καν. ΕΤΠΑ ΕΕ 1301/2013 - Μια επένδυση σε υποδομές στους τομείς αυτούς θα θεωρείται μικρής κλίμακας, αν το συνολικό κόστος της είναι μικρότερο ή ίσο των 5 εκατομμυρίων ευρώ), η διατήρηση, προστασία, προώθηση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να λάβει τη μορφή μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης, συμπεριλαμβάνοντας συμπληρωματικές μεταξύ τους δράσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της εν λόγω επενδυτικής προτεραιότητας. Αυτή η ολοκληρωμένη παρέμβαση μπορεί να περιλαμβάνει πολλές μικρής κλίμακας υποδομές ή ακόμη και να συνιστά ένα μεγάλο έργο. Όταν το συνολικό κόστος όλων των μικρής κλίμακας έργων υποδομής, αθροισμένων σε μια ενιαία ολοκληρωμένη παρέμβαση, υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται παραπάνω, η παρέμβαση θα πρέπει να καταδεικνύει σαφώς τη θετική επίπτωση στην αναπτυξιακή δυναμική της περιφέρειας καθώς και τον πρόσθετο αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η τεκμηρίωση των προαναφερόμενων προϋποθέσεων υποστηρίχθηκε ότι προκύπτει από την εκπονηθείσα μελέτη σκοπιμότητας και μπορεί να τεκμηριωθεί περαιτέρω.

B. Κατά τη διαδικασία της διαβούλευσης στην Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης διατυπώθηκαν αλλά και κατατέθηκαν εγγράφως σχόλια/προτάσεις, που παρουσιάζονται συνοπτικά κατωτέρω:

✚ **Πέτρος Αντωνιάδης**, Δημότης Π.Ε. Φλώρινας (Πρόεδρος Συλλόγου Πληττομένων Αχλάδας-Σκοπού-Παπαδιάς, Τοπικός Σύμβουλος Τ.Κ. Αχλάδας, πρώην Πρόεδρος Αχλάδας, Τεχνολόγος Γεωπόνος):

Εκτέθηκαν προφορικά τρία (3) *Κρίσιμα Ζητήματα*, επί των οποίων κατατέθηκε σειρά εγγράφων και αναλυτικών αποδεικτικών στοιχείων που περιέχουν εμπεριστατωμένες προτάσεις, προκειμένου να επιλυθούν οριστικά τα αναφερόμενα προβλήματα και οι οποίες παρουσιάζονται συνοπτικά στη συνέχεια της παρούσας Έκθεσης. Παρακάτω παρουσιάζονται εν συντομία τα (3) Κρίσιμα Ζητήματα:

1^ο Κρίσιμο Ζήτημα

- Ζήτημα άμεσης προτεραιότητας η ύδρευση.
- Θέμα ακαταλληλότητας νερού στη Φλώρινα/διακοπές νερού. Το πρόβλημα έλλειψης πόσιμου νερού σε πολλές τοπικές κοινότητες της ευρύτερης περιοχής του Ν. Φλώρινας υφίσταται εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Το δε *πρόβλημα των αναρροφήσεων* από τις διακοπές νερού είναι τεράστιο από πλευράς δημόσιας υγείας. Κατατέθηκε σειρά εγγράφων και στοιχείων που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι, κυρίως την καλοκαιρινή περίοδο.
- Πρόβλημα γεωτρήσεων στο Δ. Αμυνταίου σε βάθος χρόνου (βλ. Μελέτη *Προσχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής ποταμών, ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-GR09*). Η ύδρευση πολλών περιοχών γίνεται σχεδόν αποκλειστικά με γεωτρήσεις, με αποτέλεσμα την **ακαταλληλότητα των υδάτων προς ύδρευση του πληθυσμού** (οι γεωτρήσεις είναι συμπληρωματικό μέσο ύδρευσης και όχι κύριο).
- Μελέτες φραγμάτων. Απαιτείται η εκπόνηση κάποιων μελετών, ενώ σε άλλες περιπτώσεις υπάρχει προμελέτη.
- Προτάσεις για αξιοποίηση/προοπτικές των υφιστάμενων, των υπό κατασκευή και των υπό διερεύνηση Φραγμάτων. Κατατέθηκαν προτάσεις για τα Φράγματα Τριανταφυλλιάς / Παπαδιάς αλλά και την κατασκευή νέων Φραγμάτων.
- Μελέτη με θέμα «*Πόσιμα Ύδατα – Αχλωρίωτα νερά – Αναρροφήσεις των υδρευτικών δικτύων από τις συνεχείς διακοπές νερού (οργανικές και ανόργανες ενώσεις) και ο μικροβιακός φόρτος που προκύπτει από αυτές τις διεργασίες*». Διαχρονικά, δε λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα που θα απέτρεπαν τη ρύπανση και μόλυνση του νερού (περίφραξη των πηγών, στεγανότητα, καθαρισμός και απολύμανση των δεξαμενών, επισκευή και συντήρηση του δικτύου, απομάκρυνση και εξυγίανση των εστιών ρύπανσης), δεν πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι εργαστηριακοί έλεγχοι του παρεχόμενου πόσιμου ύδατος ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε να διαπιστωθεί η ποιότητά του και η περιεκτικότητά του σε επικίνδυνα στοιχεία, με αποτέλεσμα να παρέχεται στους κατοίκους πολλών δημοτικών διαμερισμάτων, μέσω του δικτύου ύδρευσης, νερό ακατάλληλο και επισφαλές για την ανθρώπινη υγεία, όπως διαπιστώθηκε με φυσικοχημικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, που πραγματοποιήθηκαν σε αντίστοιχα δείγματα νερού, από το Κέντρο Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.
- Απαραίτητη η *καθιέρωση υδρομετρητών*. Η *απουσία υδρομετρητών* στις τοπικές κοινότητες έχει ως συνέπεια την ανεξέλεγκτη ροή νερού με ό,τι αυτό συνεπάγεται, δηλαδή την έλλειψη νερού από την υπερκατανάλωση/συνεχείς καθημερινές διακοπές νερού τους καλοκαιρινούς μήνες.

2^ο Κρίσιμο Ζήτημα

- ΔΕΗ - Λιγνιτωρυχεία Αχλάδας/Επιστροφή εδαφών μεγάλης οικονομικής αξίας στους παραγωγούς-παλαιούς ιδιοκτήτες και όχι στους νέους γεωργούς. Απαραίτητο να βρεθεί νομικός και οικονομικός

τρόπος, ώστε τα κτήματα να επανέλθουν στους ιδιοκτήτες τους, αφού γίνουν οι εργασίες απόληψης λιγνίτη.

3ο Κρίσιμο Ζήτημα

- Γεωργικά Πάρκα/Κτηνοτροφικές, Γεωργικές Ζώνες. Νομοθετικά, προτείνεται να ενταχθούν στα παράλληλα έργα αναδάσμου.
- Αναδάσμοι/απαραίτητη νομοθετική ρύθμιση - προσθήκη όρου στους αναδάσμούς να μη συμπεριλαμβάνονται περιοχές που προορίζονται για Γεωργικά Πάρκα.

Ιωάννης Αποστολίδης, Δημότης Π.Ε. Κοζάνης:

Κρίσιμα Ζητήματα

- Απαραίτητος ο προσδιορισμός του ρόλου κάθε Δήμου και ο ρόλος του στην ανάπτυξη της Περιφέρειας. Απαιτείται καθοδήγηση των Δήμων και συντονισμός τους από την Περιφέρεια με τη συνεργασία της ΠΕΔ, ώστε βάσει της αρχής της επικουρικότητας, να μην υπάρχουν ενδοπεριφερειακοί ανταγωνισμοί αλλά συνεργασία και αλληλοβοήθεια.
- Ιδιαίτερα ανησυχητικοί οι δείκτες του δημογραφικού (γηρασμένος πληθυσμός/12% της μείωσης του πληθυσμού της χώρας από την προηγούμενη απογραφή προέρχεται από τη Δυτική Μακεδονία). Απαραίτητη η λήψη μέτρων - παροχή κινήτρων για τη συγκράτηση και επιστροφή του πληθυσμού, ειδικά των παραγωγικών ηλικιών.
- Ο ρόλος Δυτικής Μακεδονίας στα Διεθνή Δίκτυα - υποβαθμισμένη έξοδος Νίκης. Ρόλος της πόλης της Κοζάνης, ως δευτερεύον πόλος (3ου επιπέδου), ενώ υπάρχουν σε περιφέρειες δύο πρωτεύοντες εθνικοί πόλοι (Αλεξανδρούπολη - Κομοτηνή, Λάρισα - Βόλος, Ηράκλειο - Χανιά). Ανάπτυξη όμως στη Δυτική Μακεδονία χωρίς διεθνή Δίκτυα δεν μπορεί να αναμένεται.
- Ζήτημα μονοδιάστατης παραγωγικής συγκρότησης (ΔΕΗ και μάλιστα σε φθίνουσα πορεία). Απαιτείται διαφορετικό μοντέλο οργάνωσης της παραγωγής για τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας. Η επιχειρηματικότητα θα πρέπει να αξιοποιήσει και τους όχι τόσο «αποδοτικούς» τομείς με τη μορφή κυρίως της συλλογικής οικονομικής δραστηριότητας. Αναγκαιότητα ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας ως τομέα που θα συγκρατήσει τη μετανάστευση των νέων και θα αποτελέσει ένα όπλο για τη μείωση της ανεργίας ειδικά της νέας γενιάς.

Γεώργιος Κάτανας, Εκπρόσωπος Εργατικού Κέντρου Πτολεμαΐδας:

Κρίσιμα Ζητήματα

- Ανάγκη διαβαθμιδικής συνεργασίας, ως απαραίτητη προϋπόθεση της διαδικασίας αναπτυξιακού προγραμματισμού. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Δήμων θα πρέπει να συνεκτιμηθούν κατά τον περιφερειακό επιχειρησιακό σχεδιασμό.
  - Προτεραιότητα η δημιουργία θέσεων εργασίας
  - Θωράκιση απέναντι στον έντονο ανταγωνισμό με τις γύρω Περιφέρειες, εντός και εκτός της χώρας
  - Ανάγκη σύνδεσης του Πανεπιστημίου και ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Ο ρόλος τους θα πρέπει να είναι συμβουλευτικός και συνδεδεμένος με τα τοπικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, π.χ. κρίκος Κοζάνης
  - Ζήτημα συγκοινωνιακού ανασχεδιασμού - Αναδιάρθρωση λεωφορειακών γραμμών (αστικών, ΚΤΕΛ), με τη δημιουργία νέων λεωφορειακών συνδέσεων και ανασχεδιασμό υφιστάμενων για την καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού.
  - Ανταπόδοση από ΕΡΤ - τηλεοπτική προβολή Δυτικής Μακεδονίας σε ΜΜΕ πανελληνίας εμβέλειας.
- #### Κρίσιμα Ζητήματα Περιφερειακής Συνείδησης
- Επιτακτική η στήριξη της τοπικής παραγωγής - είσοδος τοπικών προϊόντων στις εμπορικές αλυσίδες της περιοχής / ρόλος της ANKO.

- Οι τομείς Πολιτισμού και Τουρισμού θα πρέπει να συνδυαστούν με αλλαγή των διατροφικών συνηθειών, προωθώντας τα τοπικά ποιοτικά προϊόντα.

Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Παράδοσης – brand name/ταυτότητα χωριών και πόλεων

- Πρόταση απογραφής-καταγραφής των Αποδήμων που κατάγονται από τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας, με σκοπό τη δημιουργία Δικτύου που θα αξιοποιήσει πολυπλεύρως το μεγάλο αυτό κεφαλαίο του τόπου. Ένα τέτοιο Δίκτυο θα προωθούσε τη συστηματική συνεργασία και επικοινωνία με τις οργανώσεις και τους συλλόγους των Αποδήμων, έτσι ώστε να προγραμματίζονται κοινές δράσεις και εκδηλώσεις, στηρίζοντας καίρια ζητήματα τοπικής ανάπτυξης, όπως την πολιτιστική και τουριστική ανάδειξη της περιοχής, την εξωστρέφεια των τοπικών προϊόντων κ.λπ.
- Πρόταση αδελφοποίησης χωριών με εστίαση σε προγράμματα επισκέψεων και προώθησης του τουρισμού/ Ανάλυση δράσης από Προσφυγικούς Συλλόγους. Ο θεσμός των αδελφοποιήσεων μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο διαφήμισης, με απώτερο σκοπό την ενίσχυση των ροών επισκεπτών και τη στήριξη της τουριστικής και οικονομικής ανάπτυξης, μέσω της ανάδειξης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Μετεγκατάσταση χωριών – προγράμματα οικιστικής οργάνωσης με κατασκευή σύγχρονων οικισμών με ειδικό θεματικό περιεχόμενο. Παράδειγμα νέου οικισμού Ποντοκώμης, ο οποίος προτείνεται να οικοδομηθεί βάσει των χαρακτηριστικών της ποντιακής αρχιτεκτονικής υπό τη μορφή μουσειακής αναπαράστασης («Ποντιακό χωριό»), καθώς και να ενσωματώνει στοιχεία «μνήμης λιγνίτη», με σκοπό τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και την ανάδειξη της ιδιαιτερότητας του οικισμού.

Κωνσταντίνος Ασαλουμίδης, Εκπρόσωπος Συνδικάτου Εργαζομένων στην Ενέργεια «ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ»:

Κρίσιμα Ζητήματα

- Ανάγκη επικέντρωσης μειωμένου τιμολογίου στις μικρές επιχειρήσεις.
- Ζήτημα ανταποδοτικότητας του Εθνικού Συστήματος Υγείας, με αφορμή την κάλυψη του κόστους (2 εκατ. ευρώ για τα επόμενα τρία χρόνια) από τα χρήματα του Τοπικού Πόρου Ανάπτυξης που λαμβάνει η Περιφέρεια ως αποζημίωση από τις εξορυκτικές δραστηριότητες της ΔΕΗ, για την κάλυψη των εξόδων των επικουρικών γιατρών που θα πρέπει να προσληφθούν στα νοσοκομεία της περιοχής.
- Ζήτημα ανταποδοτικών οφελών από Διαχείριση Απορριμμάτων και από τον αγωγό φυσικού αερίου TAP, ώστε η περιοχή να επωφεληθεί ανάλογα, π.χ. δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ύπαρξη άλλων (άμεσων ή έμμεσων) οφελών σε τοπικό επίπεδο.

Γεώργιος Ραμογιάννης, Εκπρόσωπος Εργατοϋπαλληλικού Κέντρου Γρεβενών:

Κρίσιμα Ζητήματα

- Ζήτημα καθυστέρησης του έργου των Εργατικών Κατοικιών.
- Υψηλό κόστος αρδευτικού.
- Αναξιοποίητες αποθήκες ΚΥΔΕΠ.
- Δυναμική συνεταιριστικού τυροκομείου.

Μαρία Γεωργίτση, Εκπρόσωπος του Επιμελητηρίου Γρεβενών:

Κρίσιμα Ζητήματα

- Ανάγκη αξιοποίησης και ανάδειξης του φυσικού πλούτου της περιοχής σε ανταγωνιστικό τουριστικό προϊόν. Απαιτείται επικοινωνιακή πολιτική – marketing στον τομέα του Τουρισμού.

Πρόταση δημιουργίας θεματικών διαδρομών και προώθησης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Προσέγγιση ειδικών τμημάτων αγοράς που επέδειξαν ενδιαφέρον σε εκθέσεις τουρισμού, π.χ. Ισραήλ.

- Βελτίωση της αισθητικής και ανάδειξη του παραδοσιακού χαρακτήρα των ορεινών οικισμών με παρεμβάσεις στις προσόψεις των κτισμάτων, με αποτέλεσμα την ενεργειακή αναβάθμισή τους και απώτερο στόχο τη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος.

Μιλτιάδης Ζορμπάς, Δήμος Σερβίων-Βελβεντού:

Κρίσιμα Ζητήματα

- Ανάγκη διακλαδώσεων του αγωγού ΤΑΡ, σε 3-4 σημεία, εντός των ορίων της Περιφέρειας.
- Προτεραιότητα για τη Δυτική Μακεδονία οι ενεργειακές αναβαθμίσεις, τόσο σε δημόσια κτίρια όσο και στις κατοικίες.
- Η λειτουργία των υποδομών εγγείων βελτιώσεων (φράγματα, δίκτυα, κ.λπ.) που στοχεύουν στη βέλτιστη αξιοποίηση των υδατικών πόρων πρέπει να συνδυαστεί με την εκμετάλλευση ΑΠΕ, ώστε να επιτευχθεί ταυτόχρονα εξοικονόμηση ενεργειακών και οικονομικών πόρων.

ΑΝΟΙΧΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ/ΕΚΘΕΣΕΙΣ

1. Η Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με αναπηρία (ΠΟΑ.με.Α) Δυτικής Μακεδονίας απέστειλε τις προτάσεις της για το Στρατηγικό Σχεδιασμό ηλεκτρονικά, μέσω του ειδικού Υποστηρικτικού Εντύπου – Ερωτηματολογίου που επισυνάφθηκε στη σχετική πρόσκληση, όπως αυτές παρουσιάζονται κατωτέρω:

➤ Άλλες διαστάσεις που θα μπορούσαν να διέπουν το Όραμα, ώστε να παρέχει πιο εύστοχα την εικόνα της μελλοντικής επιθυμητής θέσης της ΠΔΜ:

α) Η ανάπτυξη δράσεων που θα επιτρέψουν την απεξάρτησή του από τις παραδοσιακές μορφές τοπικής οικονομίας (ορυχεία, λιγνιτικές μονάδες). Ως τέτοια προτείνεται η **ανάπτυξη του προσβάσιμου τουρισμού**, με στόχο την προσέλκυση μεριδίου εκ των 60.000.000 τουριστών με αναπηρία της Ευρώπης. Ο προσβάσιμος τουρισμός αποτελεί δραστηριότητα που προωθείται έντονα από την ΕΕ και τα άλλα ευρωπαϊκά κράτη, γιατί εξασφαλίζει επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και περισσότερα έσοδα από τον συμβατικό τουρισμό. Αυτό προϋποθέτει *βελτίωση των υποδομών, επιμόρφωση των στελεχών του τουριστικού τομέα, προβολή με αξιοποίηση των δικτύων των ατόμων με αναπηρία.*

β) Η **βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης** με προσανατολισμό στην γηράσκουσα κοινωνία (άτομα άνω των 65 ετών αναμένεται ως το 2050 να αποτελούν το 30-40% του συνολικού πληθυσμού) και στις ανάγκες των ΑμεΑ καθώς επίσης και στη **βελτίωση των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών**, το οποίο άλλωστε προβλέπεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2014 – 2020 που εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2014 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπου αναφέρεται το εξής (σ. 279): «[...] Στο εγκριθέν Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας αναγνωρίζονται **πόλοι ανάπτυξης με την ακόλουθη διάκριση:** Βασικός πόλος ανάπτυξης εθνικής εμβέλειας ορίζεται η Κοζάνη, η οποία κατατάσσεται στους δευτερεύοντες εθνικούς πόλους. Για τους δευτερεύοντες εθνικούς πόλους το ΓΠΧΣΑΑ προτείνει την προώθηση της αναβάθμισης **των τεχνικών-κοινωνικών υποδομών και αστικών υπηρεσιών** και της καινοτομίας με στόχο την ανάπτυξη και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού δυναμικού[...].».

- Κρίσιμα Ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά την τρέχουσα περίοδο από την Περιφέρεια σε κάθε έναν από τους (4) τομείς ανάπτυξης (Άξονες Προτεραιότητας):

ΑΠ 01. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

- α) Προσβάσιμες πόλεις
- β) Δίκτυο προσβάσιμων τουριστικών προορισμών

ΑΠ 02. Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

- α) Δίκτυο Ολοκληρωμένων Υπηρεσιών Υποστήριξης Οικογενειών με Α.με.Α.
- β) Πρόγραμμα απο-ιδρυματοποίησης
- γ) Προσωπικός βοηθός
- δ) Διαβίω κατ' οίκον

ΑΠ 03. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

- α) Επιχειρηματικότητα ατόμων με αναπηρία
- β) Επιχειρώ προσβάσιμα

ΑΠ 04. Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης της Περιφέρειας

- α) Ηλεκτρονική Προσβασιμότητα
- β) Κοινωνική Οικονομία
- γ) Έξυπνη Εξειδίκευση

- Ανάγκες, προβλήματα και απαραίτητες παρεμβάσεις σε κάθε έναν από τους (4) τομείς ανάπτυξης (Άξονες Προτεραιότητας):

ΑΠ 01. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

α) Αποκατάσταση της καθολικής προσβασιμότητας κτιριακών υποδομών, εξωτερικών χώρων και υπηρεσιών του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα των πόλεων της Περιφέρειας ή επιλεγμένων τμημάτων αυτών με σκοπό τη δημιουργία υποδειγματικών αστικών μονάδων.

β) Δημιουργία ενός τουλάχιστον δικτύου προσβάσιμων προορισμών τουριστικού ενδιαφέροντος. Το δίκτυο μπορεί να περιλαμβάνει σημεία πολιτισμού (αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες, πολιτιστικούς χώρους κ.λπ.), φυσικά αξιοθέατα (άλση, πάρκα, παραλίες, δασικές διαδρομές κ.λπ.), καθώς και επιχειρήσεις (διαμονής, εστίασης, εμπορικές κ.λπ.) προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία, γ' ηλικίας κ.λπ. Η δράση θα πρέπει επίσης να ενσωματώνει και δράσεις πιστοποίησης επιχειρήσεων και οργανισμών βάσει του εθνικού προτύπου ΕΛΟΤ 1439, εκπαίδευση προσωπικού κ.λπ.

ΑΠ 02. Κοινωνική Μέριμνα, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

α) Δημιουργία Δικτύου Ολοκληρωμένων Υπηρεσιών Υποστήριξης Οικογενειών που φροντίζουν παιδιά/άτομα με αναπηρία (όπως για π.χ. Βρεφονηπιακοί σταθμοί, ΚΔΑΠ - ΜΕΑ, Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας, ΚΗΦΗ, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, Ξενώνες Βραχείας Φιλοξενίας κ.λπ.) μέσω της δημιουργίας σχετικού Περιφερειακού Γραφείου Διασύνδεσης.

β) Ενίσχυση και δημιουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και Κέντρων Ανεξάρτητης Διαβίωσης.

γ) Επιδότηση ατόμων με αναπηρία για την απασχόληση προσωπικών βοηθών, με σκοπό τη διασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής αυτονομίας αυτών αλλά και την εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής αυτών και των οικείων τους.

δ) Επιδότηση παρεμβάσεων προσβασιμότητας σε κατοικίες ατόμων με αναπηρία, με σκοπό την προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης και την αποφυγή της ιδρυματοποίησης.

ΑΠ 03. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

- α) Εκπαίδευση, κατάρτιση, συμβουλευτική υποστήριξη εν δυνάμει επιχειρηματιών με αναπηρία.
- β) Επιδότηση παρεμβάσεων για τη βελτίωση της προσβασιμότητας υφιστάμενων επιχειρήσεων δημόσιου ή/και ιδιωτικού χαρακτήρα, οι οποίες με βάση τον ΝΟΚ (άρθρο 26, παρ.4) θα πρέπει μέχρι το 2020 να έχουν αποκαταστήσει την προσβασιμότητα των κτιριακών υποδομών τους άλλως αυτές θα θεωρούνται αυθαίρετες.
- γ) Δράσεις ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης/κατάρτισης κοινής γνώμης, επαγγελματιών κ.λπ. σε θέματα σχετικά με την αναπηρία και την προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία.

ΑΠ 04. Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης της Περιφέρειας

- α) Δημιουργία προσβάσιμης στα άτομα με αναπηρία δικτυακής πύλης στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.
- β) Παροχή συμβουλευτικής και τεχνικής υποστήριξης στα άτομα με αναπηρία για τη δημιουργία ΚΟΙΝ.ΣΕΠ κοινωνικής ένταξης, αξιοποιώντας τα κονδύλια που προβλέπονται στον αντίστοιχο Άξονα Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας.
- γ) Συνεργασία με τα τριτοβάθμια ιδρύματα της Δυτικής Μακεδονίας για την ανάπτυξη εφαρμογών για άτομα με αναπηρία (π.χ, GPS για άτομα με προβλήματα όρασης, έξυπνη κάρτα στάθμευσης κ.λπ.)

Τέλος, επισημάνθηκε ότι η Ε.Σ.Α.μεΑ. και το αναπηρικό κίνημα θεωρεί απόλυτα αναγκαία την καθιέρωση και θεσμοθέτηση στενής συνεργασίας με το αναπηρικό κίνημα. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. διαθέτει πλέον διαχειριστική επάρκεια Β' και Γ' τύπου, είναι αναγνωρισμένος πάροχος Διά Βίου εκπαίδευσης και μπορεί να συνδράμει στην υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού και του οράματος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

2. Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Παράρτημα Δυτικής Μακεδονίας, όπως προαναφέρθηκε, κατέθεσε τις απόψεις-προτάσεις του εγγράφως, ηλεκτρονικά και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα διαβούλευσης της Περιφέρειας. Η παρέμβασή του, μέσω αναλυτικού *Εντύπου προτάσεων* ογδόντα (80) σελίδων, περιλαμβάνει μία γενική θεώρηση του σχεδιασμού, την αποτύπωση της κατάστασης ιδιαιτεροτήτων του πρωτογενή τομέα, μία ειδική αναφορά σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας, προτάσεις για τη συμπλήρωση της Δομής του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015 - 2019 και, τέλος, τη συνοπτική παρουσίαση είκοσι (20) προτεινόμενων έργων.

Συνοπτικά, οι απόψεις του ΓΕΩΤ.Ε.Ε./Π.Δ.Μ. παρουσιάζονται κατωτέρω:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

Το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού της Π.Δ.Μ. χαρακτηρίζεται ως *«ένα πλήρες κείμενο, φιλόδοξο ως προς τους στόχους που θέτει, αλλά περιεκτικό ως προς τις προτεραιότητες που διατυπώθηκαν από την τοπική κοινωνία την τελευταία δεκαετία».*

Κρίνεται σωστή η ιδιαίτερη βαρύτητα που δίνεται στην ενίσχυση του πρωτογενή τομέα της τοπικής οικονομίας, ο οποίος, αν και έχει διαχρονικά υποστεί σημαντική συρρίκνωση, θεωρείται ότι έχει τη δυνατότητα να αυξήσει τη συμμετοχή του στο Περιφερειακό Ακαθάριστο Προϊόν και να συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας.

Κρίνεται αναγκαία η σύμπραξη και συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων, προκειμένου να υποστηριχθούν στρατηγικές με στόχο το μετασχηματισμό του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας σε ποιοτικό, εξωστρεφή και ανταγωνιστικό.

II. ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

Η ανάπτυξη του Αγροτικού Τομέα στην Π.Δ.Μ. αναφέρεται ότι θα συμβάλλει:

- Στον περιορισμό του ελλειμματικού εμπορικού ισοζυγίου του αγροτροφικού τομέα της χώρας.
- Στην επίτευξη διατροφικής επάρκειας της χώρας.
- Στη μείωση της ανεργίας, ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων.
- Στην ανάγκη επεξεργασίας προτάσεων και λύσεων που διαφοροποιούν το παραγωγικό μοντέλο της Περιφέρειας, ιδιαίτερα ενόψει της μεταλιγνιτικής περιόδου.
- Στην προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρο αξιοποίηση των πόρων.

και θα αξιοποιήσει όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και τις δυνατότητες της περιοχής, όπως:

- Τις ευνοϊκές εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής.
- Την παράδοση και την τεχνογνωσία στην παραγωγή ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντων.
- Συμμετοχή σε πολλές δραστηριότητες κλάδων που προσθέτουν στην Περιφερειακή Α.Π.Α. (μεταποίηση, εμπόριο, προμηθευτές, κατανάλωση, υπηρεσίες).
- Ανθεκτικότητα στην κρίση.

III. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ Π.Δ.Μ.

- Υψηλό κόστος παραγωγής με χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλή προστιθέμενη αξία των γεωργικών προϊόντων, με αποτέλεσμα την μη ικανοποιητική παρουσία τους στην αγορά.
- Έλλειψη έργων υποδομής, δικτύων διακίνησης, τυποποίησης, εμπορίας.
- Υποαπασχόληση, ετεροαπασχόληση και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του αγροτικού πληθυσμού με δυσχέρεια στην ανανέωση της ηλικιακής του σύνθεσης.
- Χαμηλό ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων με κυριαρχία φυτικής έναντι της ζωικής παραγωγής, αν και οι γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν περισσότερο την κτηνοτροφία.
- Έλλειψη ρευστότητας και πίστης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ιδιαίτερα μετά την ύφεση.
- Έλλειψη επαρκών μηχανισμών υλοποίησης και στήριξης αγροτικών μέτρων και προγραμμάτων.
- Περιορισμένη έρευνα, ανεπαρκής διάχυση και αξιοποίηση της τεχνογνωσίας και της τεχνολογίας με χαμηλό βαθμό ενσωμάτωσης της καινοτομίας.
- Ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ χρήσεως και ιδιοκτησίας της γεωργικής γης. Η ιδιόκτητη γεωργική γη που αξιοποιείται είναι μειωμένη σε σχέση με τη νοικιασμένη γεωργική γη.

IV. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ Π.Δ.Μ.

- Ύπαρξη σημαντικού αριθμού πιστοποιημένων προϊόντων και προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ.
- Μοναδικότητα στην εκτροφή γουνοφόρων ζώων και την καλλιέργεια κρόκου.
- Τάση διαμόρφωσης παραγωγικής βάσης προσανατολισμένης στα ποιοτικά προϊόντα.
- Σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης επαγγελματικής μελισσοκομίας με πιστοποιημένα μελισσοκομικά προϊόντα, ως κύριας πηγής εισοδήματος.
- Αυξητική τάση στην καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.
- Σημαντική παραγωγή οσπριοειδών καθώς και προϊόντων με θετικό εμπορικό ισοζύγιο.
- Διαφαινόμενη επιστροφή νέων στη γεωργία.
- Ευνοϊκές κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες για την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντων.
- Ικανοποιητικό μέσο μέγεθος αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
- Σημαντική παρουσία οργανισμών και φορέων στον τομέα της έρευνας και μετάδοσης της γνώσης.
- Ύπαρξη εκτεταμένων βοσκοτόπων για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.
- Ύπαρξη σημαντικών δασικών συμπλεγμάτων.
- Πλούσιο επιφανειακό υδάτινο δυναμικό, από τα πλουσιότερα υδατικά διαμερίσματα πανελλαδικά.

V. ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ Π.Δ.Μ.

Προτείνεται η αναφορά των κατωτέρω ειδικών θεμάτων του πρωτογενή τομέα, ως επιδίωξη της Περιφέρειας, στο πλαίσιο του Άξονα 3 του ΕΠ “*Τοπική Οικονομία και Απασχόληση*”:

1. Δημιουργία Δομών Υποστήριξης Αγροδιατροφικού Τομέα Π.Δ.Μ.

- i. Αγροδιατροφική Σύμπραξη
- ii. Δημιουργία Ινστιτούτων – Πιλοτικών Αγρών
- iii. Δημιουργία κοιτίδας θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων

2. Δημιουργία Δημοπρατηρίου Αγροτικών Προϊόντων, με συντονισμό των συλλογικών οργανώσεων και των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3. Ιεράρχηση προτεραιοτήτων για έργα υποδομής, εγχειρίσματα έργα και αναδασμούς, με καταγραφή και αξιοποίηση των υφιστάμενων *φραγμάτων* και *αρδευτικών δικτύων*.

4. Ανάπτυξη κλάδου γουνοφόρων ζώων, με λεπτομερή *χωροθέτηση ζώνης εκτροφής* τους στην ευρύτερη περιοχή του άξονα Καστοριά – Σιάτιστα – Γρεβενά (π.χ. σε ημιορεινές περιοχές της Περιφέρειας) και δημιουργία *Ερευνητικού Κέντρου* με έκταση πιλοτικής παραγωγικής και ερευνητικής φάρμας.

5. Ανάπτυξη κλάδου υδατοκαλλιέργειών, με δημιουργία *Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (Π.Ο.Α.Υ.)* που θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη σχετικών δράσεων που θα ενισχύσουν την ταυτότητα της περιοχής και θα διευρύνουν τη φήμη της (αθλητική αλιεία, ψυχαγωγική αλιεία, εκπαιδευτική υδατοκαλλιέργεια, αλιευτικός οικοτουρισμός, γευσιογνωστικός τουρισμός, ειδική εστίαση, μεταποίηση, υδροπονία, ανάπτυξη τοπικών συνταγών, διαγωνισμοί, διδυμοποιήσεις με παρόμοιες άλλες περιοχές, ειδικές γιορτές), την ίδρυση συνεταιρισμού και ιχθυογεννητικού σταθμού και τη δημιουργία μεταποιητικών σταθμών.

6. Ανάπτυξη δασικών περιοχών & βελτίωση βιωσιμότητας των δασών

- i. Σύνταξη διαχειριστικών μελετών στα Δημοτικά Δάση
- ii. Αξιοποίηση βιομάζας
- iii. Πιστοποίηση Δασικών προϊόντων
- iv. Πιλοτικές καλλιέργειες δασικών ειδών μικρού περίτρου χρόνου

7. Ανάπτυξη – αναβάθμιση λοιπών υποδομών, με προτεραιότητα:

- Στη βελτίωση των αερομεταφορών και των οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων προς Αθήνα.
- Στη βελτίωση των υποδομών υγείας, παιδείας, κοινωνικών παροχών.
- Στη δημιουργία δικτύου τουριστικών διαδρομών.
- Στην αποκατάσταση εδαφών.
- Στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στα αστική κέντρα.
- Στην αξιοποίηση των διαθέσιμων χώρων και των μη χρησιμοποιούμενων υποδομών.
- Στην προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος.

VI. ΔΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΔΜ 2015-2019

Επισημαίνεται ότι ο ακολουθούμενος σχεδιασμός της δομής του Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Δ.Μ. 2015 – 2019 σύμφωνα με την κωδικοποίηση που εφαρμόζεται σε επίπεδο ΕΣΠΑ και στους Θεματικούς Στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», διευκολύνει τη διατύπωση και υποβολή ολοκληρωμένων προτάσεων προς έγκριση στα επιμέρους Μέτρα.

Προτείνεται η *δομή* του Επιχειρησιακού Προγράμματος Π.Δ.Μ. 2015-2019 να συμπληρωθεί με την *ενσωμάτωση των Γενικών Στόχων της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ)*, που είναι η Βιώσιμη παραγωγή τροφίμων, η Αειφόρος διαχείριση φυσικών πόρων και του κλίματος και η Ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη. Ειδικότερα, προτείνεται *συμπλήρωση του Πίνακα 53. “Βασική δομή Επιχειρησιακού προγράμματος 2015 - 2019”* και συσχέτιση με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες, τους

Ειδικούς Στόχους και με τα Μέτρα, τόσο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020 όσο και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας & Θάλασσας 2014 - 2020 (συμπλήρωση στους ΘΣ 1, 3, 4, 5, 6 και 9).

VII. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

Κατατέθηκαν και παρουσιάστηκαν συνοπτικά, μέσω υποβολής του σχετικού Εντύπου-[Ερωτηματολογίου προτάσεων](#), είκοσι (20) προτεινόμενα έργα που κρίνονται σημαντικά και θεωρείται ότι θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό 2015 - 2019, προκειμένου να συμβάλλουν στην επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Οι τίτλοι και ο προϋπολογισμός των προτάσεων παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Οι προτάσεις στοχεύουν στη διαφοροποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, την εισαγωγή και χρήση καινοτόμων τεχνολογιών, στη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή, στην αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της περιοχής και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος και ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων.

ΠΡΟΤΑΣΗ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
1. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	150.000 €
2. ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	60.000 €
3. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	900.000 €
4. ΔΕΝΔΡΟΦΥΤΕΥΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΜΕΝΗΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΒΑΡΙΚΟΥ 250 ΣΤΡΕΜΜΑΤΩΝ	900.000 €
5. ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΑΡΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	150.000 €
6. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	75.000 €
7. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ Τ/Θ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ - ΜΕΛΕΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	150.000 €
8. ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΝΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	100.000 €
9. ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ & ΥΠΟΛΕΚΑΝΩΝ ΤΗΣ Π.Δ.Μ	1.000.000 €
10. ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ <i>Rhizoctonia Crocorum</i> (ΧΑΣΙΜΟ) ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΡΟΚΟΥ ΚΟΖΑΝΗΣ	50.000 €
11. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΑΡΜΑΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΓΟΥΝΟΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ	50.000 €
12. ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	100.000 €
13. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΕΙΝΟΜΑΥΡΟΥ ΣΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	100.000 €
14. ΜΕΛΕΤΗ ΚΛΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΙΑΣ ΕΙΝΟΜΑΥΡΟΥ ΣΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	100.000 €
15. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΓΟΥΝΟΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ	500.000 €
16. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΙΣ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.000.000 €
17. ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	800.000 €
18. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΩΔΟΥΣ ΝΟΣΟΥ ΣΕ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΚΤΡΟΦΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	450.000 €
19. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	350.000 €
20. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΥΤΟΧΘΟΝΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ ΤΟΥ 'ΠΡΟΒΑΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ'	450.000 €
ΣΥΝΟΛΟ	7.435.000 €

3. Ο **Δήμος Κοζάνης** κατέθεσε ηλεκτρονικά κάποιες επιμέρους προτάσεις και εξειδικευμένες δράσεις για την κάλυψη των στόχων που ο Στρατηγικός Σχεδιασμός θέτει ανά Άξονα:

ΑΠ 01. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

- Ενεργειακή αναβάθμιση όλων των δημόσιων και δημοτικών κτιρίων
- Κίνητρα για ενεργειακή αναβάθμιση επαγγελματικών χώρων και κατοικιών (διεκδίκηση επιδόματος μόνωσης και όχι θέρμανσης)
- Εκτεταμένη υλοποίηση μικρών έργων τηλεθέρμανσης που αφορά σε οικισμούς και από τοπικά παραγόμενη βιομάζα
- Υλοποίηση έργων τηλεθέρμανσης και για εξωαστική χρήση ως κίνητρο για ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα
- Δημιουργία προϋποθέσεων και κινήτρων για επενδύσεις από συνεταιριστικές επιχειρήσεις σε μονάδες παραγωγής εξοπλισμού ΑΠΕ. Οι Δήμοι μπορούν να πρωταγωνιστούν στην ίδρυση μιας μεγάλης πράσινης συνεταιριστικής επιχείρησης παραγωγής ΑΠΕ και του εξοπλισμού τους
- Προτεραιότητα η αποκατάσταση και η επαναπόδοση των εδαφών από τη ΔΕΗ στους δήμους
- Τριπλασιασμός του Τέλους Λιγνίτη (από 0,5% σε 1,5%)
- Διεκδίκηση Ειδικού Τέλους λιγνιτικής ισχύος
- Διαχείριση περιορισμένης ποσότητας ΕΑ συγκεκριμένων κωδικών και πέραν της ΠΔΜ, αλλά κατόπιν συζητήσεων και με ιδιαίτερα αυστηρούς περιβαλλοντικούς όρους, κανόνες και προϋποθέσεις
- Μέτρα προστασίας από την ερημοποίηση (Δήμος Κοζάνης)
- Αύξηση του πράσινου στον αστικό και περιαστικό ιστό ως μέτρο αναβάθμισης της ποιότητας ζωής, αλλά και πρόληψης- προστασίας από την ενδεχόμενη κλιματική αλλαγή
- Πράσινες προμήθειες στα δημόσια έργα

ΑΠ 02. Υγεία

Το Μαμάτσειο Νοσοκομείο αποτελεί μια από τις βασικότερες Υγειονομικές μονάδες της Δυτικής Μακεδονίας και εξυπηρετεί περισσότερους από 120.000 κατοίκους σε σύνολο 300.000 του πληθυσμού της ΠΔΜ, άρα η σωστή λειτουργία του είναι κομβικής σημασίας για την υγεία των κατοίκων της Δυτικής Μακεδονίας.

- Αναβάθμιση και βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων, του εξοπλισμού (υγειονομικού και άλλου) ενόψει και του νέου ΕΣΠΑ
- Επαρκής στελέχωση με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης
- Διατήρηση όλων των κλινικών
- Ρεαλιστικός Υγειονομικός Χάρτης της Δυτικής Μακεδονίας, ο οποίος θα προκύψει μέσα από ώριμες συζητήσεις και προτάσεις όλων των φορέων και του ιατρικού κόσμου με γνώμονα, όχι πολιτικές και τοπικιστικές βλέψεις, αλλά τις πραγματικές ανάγκες όλων των κατοίκων της ΠΔΜ και σκοπό την πλήρη προάσπιση της υγείας τους
- Βελτίωση του συστήματος διακομιδής ασθενών με επαρκή στελέχωση προσωπικού, με γιατρό σε κάθε κινητή μονάδα ΕΚΑΒ, με ασφαλές και πλήρως εξοπλισμένο ασθενοφόρο

Κοινωνική μέριμνα

- Ανάγκη ενίσχυσης όλων των κοινωνικών δομών
- Ολοκληρωμένο σχέδιο αντιμετώπισης ανθρωπιστικών κρίσεων (πχ προσφυγικό) και πιθανών κρίσεων από τις ενδεχόμενες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και όχι μόνο

- Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για τη διευκόλυνση της καθημερινότητας των ΑΜΕΑ
- Δομές υποστήριξης τους στην αγορά εργασίας
- Συνεχής ενημέρωση και ευαισθητοποίηση με κάθε πρόσφορο μέσο της κοινωνίας σε κοινωνικά θέματα

Παιδεία

- Εξειδίκευση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης- Σύνδεση με αγορά εργασίας και καινοτόμα επιχειρηματικότητα
- Στήριξη και προβολή των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων ώστε να αποκτήσουν εξωστρέφεια

Πολιτισμός

- Επίσημη καταγραφή όλων των φορέων και συλλόγων της ΠΔΜ που εμπλέκονται στον πολιτισμό
- Πολιτιστικός χάρτης της ΠΔΜ. Σύνδεση της παράδοσης με τον σύγχρονο πολιτισμό
- Συντήρηση – ανάδειξη των σημαντικών μνημείων
- Δημιουργία δικτύου πολιτισμού σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά και δικτύου πολιτισμού με όμορες χώρες
- Πολιτιστικές δράσεις εξωστρέφειας της ΠΔΜ
- Σχέδιο βιωσιμότητας της ΚΔΒΚ και ανάδειξη της σε Περιφερειακό πυλώνα πολιτισμού, πνευματικής ανάπτυξης και εξωστρέφειας της ΠΔΜ

Αθλητισμός

- Συντήρηση – βιωσιμότητα υπαρχουσών αθλητικών εγκαταστάσεων
- Συντήρηση μικρών δημοτικών και σχολικών υποδομών αθλητισμού
- Συντήρηση και λειτουργία των αθλητικών κέντρων Λευκόβρυσης και Λιάπειου
- Αξιοποίηση της λίμνης Πολυφύτου με αθλητικές εγκαταστάσεις, αθλητικό κάμπινγκ, ποδηλατικές διαδρομές, περιπατητικά μονοπάτια

ΑΠ 03. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

- Μείωση της ανεργίας των νέων και των γυναικών με δρομολόγηση ελκυστικών κινήτρων και προϋποθέσεων και ενημέρωση- κατάρτιση για στροφή στον αειφόρο πρωτογενή τομέα και παραμονή στην ύπαιθρο και διατήρηση του κοινωνικού ιστού
- Δημιουργία βάσης δεδομένων για πρότυπες επιχειρηματικές ιδέες και αξιοσημείωτα παραδείγματα Κοινωνικής και Κυκλικής Οικονομίας
- Υποστήριξη δικτύωσης και συνεργασίας επιχειρήσεων της περιοχής
- Ενίσχυση συνεργατικών και αλληλέγγυων σχημάτων που σκοπεύουν στην ικανοποίηση βασικών και πρωταρχικών αναγκών για τους πολλούς
- Δημιουργία συμπλεγμάτων ομοειδών εκμεταλλεύσεων σε ευρύτερες περιοχές με σκοπό την επίτευξη οικονομιών κλίμακας από τη χρήση κοινών πρακτικών και πόρων
- Υποστήριξη για ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών, τόσο του εσωτερικού μεταξύ τους, όσο και με συνεταιρισμούς του εξωτερικού, για μεταφορά τεχνογνωσίας και καλών πρακτικών, αλλά και αναζήτηση νέων αγορών για τα αγροτικά προϊόντα
- Στήριξη δημιουργίας δικτύων παραγωγών – καταναλωτών για προώθηση των τοπικών προϊόντων
- Προϋποθέσεις πιστοποίησης προϊόντων
- Στήριξη των τοπικών προϊόντων με τρόπους προώθησή τους σε δημόσιες, δημοτικές και ιδιωτικές επιχειρήσεις (νοσοκομεία, σχολεία, ξενοδοχεία, καταστήματα εστίασης)
- Δημιουργία σε συνεργασία με φορείς ενημέρωσης και υποστήριξης κοινωνικών συνεταιριστικών σχημάτων

ΑΠ 04. Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης της Περιφέρειας

- Αναδιάρθρωση του προσωπικού με μετακινήσεις υπαλλήλων ανάλογες των αναγκών κάθε υπηρεσίας
- Εφαρμογή σύγχρονου δημόσιου management με χρήση σύγχρονων μεθόδων διοίκησης (Διοίκηση μέσω στόχων)
- Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων, αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
- Συνεχής επιμόρφωση των υπαλλήλων όλων των βαθμίδων σε νέες τεχνολογίες
- Εκπαίδευση των υπαλλήλων και εμπέδωση του ρόλου τους και της προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο
- Διαφάνεια, κοινωνικός έλεγχος στα οικονομικά της Περιφέρειας και των Δήμων
- Συνεχής διαδικτυακή ανάρτηση της πορείας του προϋπολογισμού της ΠΔΜ

4. Παρέμβαση - Κατάθεση εγγράφων κ. Αντωνιάδη Πέτρου, Δημότη Π.Ε. Φλώρινας, Πρόεδρου Συλλόγου Πληττομένων Αχλάδας-Σκοπού-Παπαδιάς και Τοπικού Συμβούλου Τ.Κ. Αχλάδας, ο οποίος κατέθεσε σειρά εγγράφων και αποδεικτικών στοιχείων (επιστολές προς δημόσιους φορείς και πολιτικούς εκπροσώπους της περιοχής, αποκόμματα εφημερίδων, αποσπάσματα άρθρων ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης, επιστημονικά άρθρα, προσωπικές σημειώσεις και έρευνες, CD με στοιχεία έρευνας για τα πόσιμα ύδατα), σχετικά με τα Κρίσιμα Ζητήματα που προαναφέρθηκαν και αναπτύχθηκαν προφορικά από τον ίδιο κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής. Μεταξύ άλλων, κατατέθηκαν:

- 1) Επιστολή Συλλόγου Πληττομένων Αχλάδας-Σκοπού-Παπαδιάς προς το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών & Δικτύων, Γεν. Γραμματεία Υποδομών, Δ/ντή και Προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας Έργων Κατασκευής Υδραυλικών Υποδομών (ΕΥΔΕ-Κ.Υ.Υ.)(12-12-2015), με θέμα τη «*Δέσμευση 1.000.000 m³ νερού για την ύδρευση του πρώην Δήμου Κ. Κλεινών από το Φράγμα Τριανταφυλλιάς*»
- 2) Μελέτη των Καζάκη, Ν., Βουδούρη, Κ., Παύλου, Α., Πατρικάκη, Ο. (2008) «*Εκτίμηση της τρωτότητας του υδροφορέα της λεκάνης της Φλώρινας με τη μέθοδο DRASTIC και τη χρήση GIS*» (Πρακτικά, 3^ο Περιβαλλοντικού Συνεδρίου Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη, 14-17 Μαρτίου 2008)
- 3) Έρευνα με θέμα «*Πόσιμα Ύδατα – Αχλωρίωτα νερά – Αναρροφήσεις των υδρευτικών δικτύων από τις συνεχείς διακοπές νερού (οργανικές και ανόργανες ενώσεις) και ο μικροβιακός φόρτος που προκύπτει από αυτές τις διεργασίες*».
- 4) Επιστολή Συλλόγου Πληττομένων Αχλάδας-Σκοπού-Παπαδιάς προς τα Λιγνιτωρυχεία Αχλάδας, την Κοινοπραξία ΑΚΤΩΡ-ΤΕΡΝΑ, την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, την Αντιπεριφέρεια και το Δήμο Φλώρινας (16-9-2013), με θέμα την «*Επιστροφή κτημάτων μεγάλης οικονομικής αξίας (ποτιστικές εκτάσεις εξοπλισμένες με σύγχρονο αρδευτικό δίκτυο) μετά το πέρας των εργασιών απόληψης λιγνίτη για τη συνέχεια της οικονομικής ζωής του τόπου, στους οικισμούς Αχλάδας-Σκοπού-Μελίτης*».

Παρατίθενται αποσπάσματα των ανωτέρω εγγράφων και λοιπών στοιχείων, προκειμένου να περιγραφούν κατά το δυνατόν πιο ολοκληρωμένα τα Κρίσιμα Ζητήματα και οι αντίστοιχες προτάσεις:

➤ 1^ο Κρίσιμο Ζήτημα

ΦΡΑΓΜΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑΣ

- Το Φράγμα, χωρητικότητας 14.000.000 m³ νερού, προορίζεται για την ύδρευση και άρδευση της ευρύτερης περιοχής.
- Χρειάζεται νέο ταχυδουλίστήριο, προβλεπόμενου κόστους 1.500.000€.
- Προτείνεται η κατασκευή ενός αγωγού 16 χλμ διατομής > Φ 500, ώστε να έχουν επάρκεια οι δεξαμενές της Τ.Κ. Άνω Κλεινών. Από το υφιστάμενο δίκτυο της περιοχής εξυπηρετούνται οι Τ.Κ.

του πρώην Καποδιστριακού Δήμου Κ. Κλεινών (16 συνολικά), αλλά όχι το Αρμενοχώρι, ο πλησιέστερος οικισμός στο Δ. Φλώρινας.

- Σε ορισμένα χωριά (Μεσοχώρι, Μαρίνα, Μεσόκαμπος) πιθανόν να απαιτηθεί νέος κεντρικός αγωγός, Άνω Κλεινές προς τα τρία χωριά (σύνολο κατοίκων 1.200).
- Ήδη έχει σχεδιαστεί αγωγός 9 χλμ και υπολείπεται η κατασκευή του αγωγού Άνω Κλεινών (7 χλμ περίπου), ενώ κρίνεται απαραίτητη η διευθέτηση του αγωγού Φράγματος Τριανταφυλλιάς-Φλώρινας.

ΦΡΑΓΜΑ ΠΑΠΑΔΙΑΣ-ΣΚΟΠΟΥ

- Το Φράγμα, χωρητικότητας 13.000.000 m³ νερού, προορίζεται για την κάλυψη των αναγκών 1^{ης} και πιθανής μελλοντικής 2^{ης} μονάδας ΑΗΣ, από 6.800.000 m³ νερού έκαστη.
- Οι αρδευτικές απαιτήσεις του κάμπου της ευρύτερης περιοχής πρώην Δήμου Μελίτης, εκτάσεως 7.000 στρ, ξεπερνούν τα 7.000.000 m³ νερού, σύμφωνα με σημερινούς υπολογισμούς του τοπικού Τ.Ο.Ε.Β. Αχλάδας-Μελίτης-Νεοχωρακίου.
- Οι απαιτήσεις ύδρευσης των οικισμών του εν λόγω Δήμου ξεπερνούν το 1.000.000 m³ νερού.
- **Η σύνδεση της Κοινότητας Κέλλης με το Ταχυδιωλιστήριο Σκοπού, με αγωγό 6 χλμ διαμέτρου Φ 120, θα αποτελέσει ουσιαστική ανακούφιση στις υδρευτικές ανάγκες του οικισμού** (συνεχείς διακοπές νερού τους καλοκαιρινούς μήνες).

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΦΡΑΓΜΑΤΩΝ

Με στόχο την ύδρευση και άρδευση της ευρύτερης περιοχής και την αποσυμφόρηση του Φράγματος Τριανταφυλλιάς, προτείνονται τα εξής νέα Φράγματα:

1. Φράγμα Αγ. Γερμανού, το οποίο θα καλύπτει τις αντίστοιχες ανάγκες της περιοχής Δήμου Πρεσπών.
2. Φράγμα Κ. Κλεινών, χωρητικότητας 9.000.000 m³ νερού, το οποίο θα βοηθήσει την ευρύτερη περιοχή σε θέματα ύδρευσης και άρδευσης. Ενδεικνύεται η περιοχή πλησίον του ρέματος εντός της κοιλάδας Α. Κλεινών-Ακρίτα.
3. Φράγμα Περικοπής, η κατασκευή του οποίου θα εξυπηρετεί την περιοχή Αμυνταίου.
4. Φράγμα Τροπαιούχου, χωρητικότητας 9.000.000 m³ νερού, ως προαπαιτούμενο έργο για την κατασκευή του 2^{ου} σταθμού ΑΗΣ Μελίτης (έχει προσχεδιαστεί).
5. Φράγμα Παρορίου, χωρητικότητας 1.500.000 m³ νερού. Δεν ενδείκνυται για ύδρευση της ευρύτερης περιοχής του πρώην Δήμου Κάτω Κλεινών, λόγω της μικρής χωρητικότητας νερού, ιδίως τους καλοκαιρινούς μήνες.

Σύμφωνα με την ανωτέρω (1) επιστολή, προτείνεται η «Δέσμευση 1.000.000 m³ νερού για την ύδρευση του πρώην Δήμου Κ. Κλεινών από το Φράγμα Τριανταφυλλιάς». Υπογραμμίζεται ότι η ύδρευση της εν λόγω περιοχής γίνεται σχεδόν αποκλειστικά με γεωτρήσεις, με αποτέλεσμα την **ακαταλληλότητα των υδάτων προς ύδρευση του πληθυσμού** και σε βάθος χρόνου το πρόβλημα θα εντείνεται (βλ. ανωτέρω (2) Μελέτη των Καζάκη, Ν., Βουδούρη, Κ., Παύλου, Α., Πατρικάκη, Ο., 2008 και Δείγματα νερού Τ.Κ. Καυκάσου). Οι γεωτρήσεις είναι συμπληρωματικό μέσο ύδρευσης και όχι κύριο. Προς απόδειξη της ακαταλληλότητας, παρατίθενται δείγματα νερού του έτους 2012, τα οποία έχουν παρθεί από την Εισαγγελία Φλώρινας, κατόπιν αιτήσεως του Συλλόγου. Επισημαίνεται ότι, με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η απρόσκοπτη και ασφαλής ύδρευση της περιοχής αλλά και το μικρότερο κόστος (ηλεκτρισμός – συντηρήσεις γεωτρήσεων).

Σύμφωνα με την ανωτέρω (2) μελέτη «Εκτίμηση της τρωτότητας του υδροφορέα της λεκάνης της Φλώρινας με τη μέθοδο DRASTIC και τη χρήση GIS», τα υπόγεια νερά της λεκάνης δέχονται μεγάλες

πιέσεις, λόγω εντατικής γεωργίας και αλλαγών χρήσεων γης, ενώ τα τελευταία χρόνια καταγράφηκαν αυξημένες περιεκτικότητες νιτρικών ιόντων στα υπόγεια νερά, λόγω ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Όπως αναφέρεται στην ανωτέρω (3) Έρευνα, η χρόνια αδιαφορία των αρμόδιων αρχών απέναντι στην υδρευτική πολιτική εγκυμονεί πολλούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία. Επισημαίνεται ότι:

- Έχει κατατεθεί μήνυση (2011) σε πολυεθνικές και εγχώριες εταιρείες για απόσυρση προϊόντων που εφαρμόζουν στο εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης ισχυρά απολυμαντικά-καθαριστικά, παραβιάζοντας τη νομοθεσία (επαναστροφή νερού μέσα στα δίκτυα ύδρευσης που γίνεται συνήθως κατά τις συστηματικές και όχι μόνο διακοπές νερού).
- Έχουν γίνει δικαστικοί αγώνες κατά των Δήμων της Φλώρινας για τις συνεχείς και τακτικές διακοπές νερού τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω απουσίας υδρευτικής πολιτικής, π.χ. απουσία υδρομετρητών στις τοπικές κοινότητες με συνέπεια την ανεξέλεγκτη ροή νερού. Το δε πρόβλημα των αναρροφήσεων από τις διακοπές νερού είναι τεράστιο από πλευράς δημόσιας υγείας.
- Έχουν γίνει δικαστικοί αγώνες κατά των Δήμων και παραβατών για την προστασία των πηγών ύδρευσης. Ενώ υπάρχει αυστηρή Νομοθεσία για την προστασία των πηγών ύδρευσης, οι Δήμοι εθελουφλούν με τη χλωρίωση των υδάτων και οι παραβάτες εκμεταλλεύονται την κατάσταση, με αποτέλεσμα τη βόσκηση χιλιάδων ζώων (βοοειδών και αιγοπροβάτων) πάνω στις πηγές ύδρευσης στο όρος Καϊμακτσαλάν, κατάσταση ανεξέλεγκτη κι εξαιρετικά επικίνδυνη (νιτρικά-ζωοανθρωπονόσοι κ.λπ.).
- Τα Δικαστήρια ασχολούνται με το ποινικό μέρος αυτών των υποθέσεων και όχι με την ουσία, δηλαδή με τη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας Υγείας, όπως:
  - η καθιέρωση υδρομετρητών σε όλη την επικράτεια της χώρας
  - η προστασία των πηγών ύδρευσης
  - η απόσυρση καθαριστικών-απολυμαντικών προϊόντων εφαρμογής στο εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης
  - η εφαρμογή πολιτικής στα παλαιά δίκτυα ύδρευσης, τα λεγόμενα εξωτερικά ύδατα στις πλατείες των χωριών, με την πραγματοποίηση δειγματοληψιών και συντηρήσεων.

➤ 2ο Κρίσιμο Ζήτημα

Με την ανωτέρω (4) επιστολή, εκφράζεται η αγωνία των κατοίκων των πληττόμενων περιοχών Αχλάδας-Σκοπού-Μελίτης και ζητείται η επαναπόδοση κτημάτων περίπου 2.000 στρ. στους οικισμούς αυτούς, έτσι ώστε να μπορεί να συνεχιστεί η οικονομική ζωή σε αυτόν τον τόπο μετά την απόληψη λιγνίτη, διάρκειας περίπου 10 με 15 ετών. Δεδομένου ότι η απόληψη του λιγνίτη γίνεται για δημόσιο συμφέρον, με επιτάξεις και αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, ζητείται η συνεργασία όλων των αρμόδιων φορέων (Περιφέρεια, Δημοτικές αρχές, κ.λπ.) με τα Λιγνιτωρυχεία Αχλάδας ΑΕ, τους κατοίκους της περιοχής και τους ιδιοκτήτες των κτημάτων, προκειμένου να βρεθεί νομικός και οικονομικός τρόπος, ώστε αυτά τα κτήματα να επανέλθουν στους ιδιοκτήτες τους, αφού γίνουν οι εργασίες απόληψης λιγνίτη, με σεβασμό στο περιβάλλον και επαναφορά των εκτάσεων στην πρότερη κατάσταση. Ζητείται, δηλαδή, η εξαίρεση των 2.000 στρεμμάτων σε σύνολο 19.500 στο ανάγλυφο της περιοχής (το Δημόσιο Λιγνιτωρυχείο Αχλάδας περιλαμβάνει παραχώρηση 19.500 στρ. σε ιδιώτη, στον οικισμό Αχλάδας 14.500 στρ., στον οικισμό Σκοπού 2.000 στρ. και στον οικισμό Μελίτης 2.000 στρ.). Σημειώνεται ότι:

- Από το έτος 1940 και μετά οι κάτοικοι της Αχλάδας-Σκοπού-Μελίτης δε χαρακτηρίστηκαν ποτέ πληττόμενοι (Νόμος 2190/94 και παλαιότεροι νόμοι) απέναντι στο Δημόσιο και τη ΔΕΗ, όπως συμβαίνει σε όλη τη χώρα στις κοινότητες που έχουν ορυχεία λιγνίτη και χάνουν σταδιακά όλη τους την περιουσία προς συμφέρον όλης της χώρας και των πολιτών της. Ενώ ισχύουν οι νόμοι των

επιτάξεων και απαλλοτριώσεων της ολικής περιουσίας τους, δεν ισχύουν οι αντισταθμιστικοί νόμοι των πληττόμενων.

→ Πρόκειται για *ολικές περιουσίες* των κατοίκων αυτών των λιγνιτοφόρων περιοχών, ο μέσος όρος των εκτάσεων στο σύνολό τους είναι 5, 6, 7 στρ./ιδιοκτήτη (έως 30 στρ./ιδιοκτήτη-κλήρο) και είναι *μεγάλης οικονομικής αξίας*.

➤ 3ο Κρίσιμο Ζήτημα

ΑΝΑΔΑΣΜΟΙ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΑΡΚΑ

Το ζήτημα της *δημιουργίας Γεωργικών Πάρκων* (Κτηνοτροφικών/Γεωργικών Ζωνών) προτείνεται να *ρυθμιστεί με νομοθετική διάταξη*, προκειμένου να *ενταχθούν στα παράλληλα έργα αναδάσμου* (είτε πρόκειται για κοινόχρηστες εκτάσεις είτε για εκτάσεις χαμηλής παραγωγικότητας), όπως γίνεται με τους αναγκαστικούς/υποχρεωτικούς αναδάσμους όταν συνοδεύονται με έργα εγγείων βελτιώσεων (αρδευτικά, στραγγιστικά κλπ).

Επισημαίνεται ότι τα Κτηνοτροφικά Πάρκα σε εθελούσια βάση, ακόμη και σε περιοχές όπου έγιναν αναδάσμοι, απέτυχαν. Ειδικότερα, στο νομό Φλώρινας:

- Από τις 2.000 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που υπάρχουν σήμερα (από τις 4.127 που υπήρχαν το 1991) οι 1.900 δεν έχουν άδεια λειτουργίας, διότι είναι εγκατεστημένες εντός οικισμών. Οι διατάξεις του άρθρου 12, Κεφ. Β' του Ν. 4351/2015 (ΦΕΚ 164Α'/4-12-2015) δε λύνουν μακροπρόθεσμα το πρόβλημα (οι άδειες διατήρησης κτηνοτροφικής εγκατάστασης δε μεταβιβάζονται και ανακαλούνται μετά τη διακοπή λειτουργίας τους).
- Δεν έχει γίνει ούτε ένα πάρκο εθελούσιας κτηνοτροφικής ζώνης.
- Από τους 98 οικισμούς στους 42 δεν έχει γίνει αναδάσμος.
- Υπάρχουν 2 εν εξελίξει αναδάσμοι (Μελίτης, Παλαιστρας) και 8 προγραμματισμένοι (λόγω Φράγματος Τριανταφυλλιάς). Τα 14.000 στρέμματα της Μελίτης αποτελούν πρόσφορο έδαφος για τη δημιουργία 2 Κτηνοτροφικών Πάρκων.

Τα Γεωργικά Πάρκα προτείνεται να προκύψουν από συνδυασμό κοινόχρηστων εκτάσεων (βοσκότοπων) και εκτάσεων χαμηλής παραγωγικότητας, έτσι ώστε να πληρωθούν οι πολεοδομικές και υγειονομικές ανάγκες μιας σύγχρονης εκμετάλλευσης/προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος (4 στρ. ανά μονάδα, 500 μ. απόσταση από οικισμούς, 250 μ. απόσταση από ποταμούς, 200 στρ. ανά Πάρκο). Προτείνεται να προβλεφθούν εκτάσεις για μελλοντικούς νέους ή παλιούς κτηνοτρόφους, δηλ. οικόπεδα 4 στρ. ανά δικαιούχο.

Το προτεινόμενο μέτρο αναμένεται να καταστήσει επαγγελματίες τους αγρότες και να προωθήσει τις συνεχείς επενδύσεις και τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και επιχειρήσεών τους, διασφαλίζοντας τη *συνέχεια της εκμετάλλευσής τους*, ενώ παράλληλα θα ανακουφίσει την υπάρχουσα άναρχη κατάσταση που επικρατεί στα μικρά χωριά, λόγω μη τήρησης των νόμων (Οδηγιών και Κανονισμών ΕΕ). Οι Κτηνοτροφικές Ζώνες/Πάρκα επιτρέπουν τη συνέχεια της μικρομεσαίας εκμετάλλευσης με στοιχειώδη υποδομή, καθώς οι μικροί κλήροι της χώρας, το εύκρατο κλίμα και οι καλλιέργειες μηδικής-αραβόσιτου-σιτηρών ευνοούν αυτού του είδους τις επιχειρήσεις. Αυτές οι Ζώνες/Πάρκα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από γεωργούς αμιγώς φυτικής παραγωγής (π.χ. αποθήκευση σιτηρών, αραβόσιτου, μηδικής ή και γεωργικών μηχανημάτων) αλλά και μικρών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (κάθετες μορφές οργάνωσης της γεωργίας). Τέλος, τα Γεωργικά Πάρκα μπορούν να αποτελέσουν τον πυρήνα ή τη βάση για την παραγωγή πιστοποιημένων βιολογικών προϊόντων (μικτές γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις), ενώ πολλοί ορεινοί οικισμοί μπορούν να μετατραπούν σε ελκυστικούς αγροτουριστικούς προορισμούς.

5. Παρέμβαση - Αποστολή εγγράφων κ. Στακινού Πέτρου, Προέδρου Τ.Κ. Σκοπού Φλώρινας, ο οποίος κατέθεσε ηλεκτρονικά έγγραφα σχετικά με δύο προτάσεις:

- 1.** Πρόταση για «Κατασκευή Ταμιευτήρα στο ρέμα Γιαννάκιο Δ.Δ. Σκοπού». Κατατέθηκαν:
  - 1) Επιστολή προς τον Αντιπεριφερειάρχη Φλώρινας (25-10-2014)
  - 2) Απαντητική επιστολή Αντιπεριφερειάρχη Φλώρινας, περί καταχώρησης των αιτημάτων
  - 3) Επιστολή του πρώην Δήμου Μελίτης προς τη Δ/νση Εγγείων Βελτιώσεων Ν.Α. Φλώρινας (10-1-2007)
  - 4) Επιστολή προς ΔΕΗ ΑΕ, Δ/νση Υδροηλεκτρικής Παραγωγής
  - 5) Έγγραφο ΔΕΗ ΑΕ, Δ/νσης Υδροηλεκτρικής Παραγωγής (4-1-2010) με συνημμένη Αναγνωριστική Έκθεση περί «Διερεύνησης της δυνατότητας κατασκευής φράγματος στο ρέμα Γιαννάκιο στην περιοχή του οικισμού Σκοπός του Δήμου Μελίτης του Νομού Φλώρινας» (Δεκέμβριος 2008).

Παρατίθενται αποσπάσματα των ανωτέρω εγγράφων, προκειμένου να περιγραφεί κατά το δυνατόν πιο ολοκληρωμένα η πρόταση:

Το ρέμα «Γιαννάκιο», το οποίο έχει νερό χειμώνα - καλοκαίρι, απέχει περίπου 2 χλμ από το Δ.Δ. Σκοπού. Δεδομένου ότι η περιοχή διαθέτει ένα αυτοφύες δάσος, εν όψει της μετεγκατάστασης της Αχλάδας και της ερημοποίησης από τα ορυχεία, θα μπορούσε να αποτελέσει μια *όαση αναφυχής* και πνεύμονα για τους κατοίκους και τους επισκέπτες της ευρύτερης περιοχής. Παράλληλα, θα είναι δυνατόν να *περισσεύει νερό για άρδευση*, ώστε να καλυφθούν και οι ανάγκες των αγροτών της ευρύτερης περιοχής, αντί να χάνεται άσκοπα στην άμμο, όπως συμβαίνει στην παρούσα φάση.

Το έργο θεωρείται μείζονος σημασίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο *κίνδυνος λειψυδρίας*, λόγω της εκτενούς επιβάρυνσης από τις ανθρώπινες παρεμβάσεις.

Είναι αναγκαία η κινητοποίηση όλων, προκειμένου να αναπτυχθεί ο *αγροτουρισμός* στην περιοχή του Ν. Φλώρινας, ο οποίος δικαίως έχει χαρακτηριστεί ένας από τους πιο όμορφους προορισμούς της Ευρώπης. Η περιοχή βρίσκεται στους πρόποδες του Καϊμακτσαλάν πλησίον του γνωστού χωριού Άγιος Αθανάσιος και του χιονοδρομικού.

Επισημαίνεται ότι το *κόστος* για ένα τέτοιο έργο θα είναι *ελάχιστο*, λόγω της μορφολογίας του εδάφους, διότι το σημείο κατασκευής του ταμιευτήρα είναι σαν πέταλο και στενεύει. Επίσης, η πρώτη ύλη, ο άργιλος, βρίσκεται πολύ κοντά, στα 200 μ. περίπου και αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της ΔΕΗ, το οποίο είχε χρησιμοποιηθεί για το Φράγμα Παπαδιάς.

Παρατίθενται αυτούσια τα Συμπεράσματα της ανωτέρω Αναγνωριστικής Έκθεσης της ΔΕΗ/ΔΥΗΠ, αντικείμενο της οποίας ήταν να εξετασθεί, σε προκαταρκτική φάση, αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις να κατασκευασθεί μικρό Φράγμα αποταμίευσης νερού στο ρέμα «Γιαννάκιο»:

- *Κατά μήκος της κοιλάδας του ρέματος «Γιαννάκιο» υπάρχουν ασφαλώς πολλές θέσεις κατάλληλες για την κατασκευή μικρού φράγματος. Η συγκεκριμένη θέση που εξετάζεται σε αυτή την αναγνωριστική φάση της μελέτης είναι η πλέον κατάντη θέση που με τα διατιθέμενα στοιχεία επιφάνειας κρίνεται κατάλληλη. Αυτή η επιλογή γίνεται για να είναι κατά το δυνατό μεγαλύτερη η ούτως ή άλλως μικρή λεκάνη απορροής του Έργου.*
- *Στη θέση αυτή μπορεί να κατασκευαστεί ένα χωμάτινο Φράγμα με λογική σχέση ύψους προς όγκο Φράγματος.*
- *Με βάση τους υδρολογικούς υπολογισμούς, οι μέσες ετήσιες εισροές νερού στον Ταμιευτήρα θα είναι της τάξης του 1,5 εκατομ. κυβικών μέτρων, αφαιρούμενης της μόνιμης οικολογικής παροχής (11 lit/sec) που δεν μπορεί να δεσμευθεί. Υδρολογικά μεγέθη επαρκή για το σχεδιασμό του Έργου θα προκύψουν μόνο μετά από κατάλληλη υδρολογική παρακολούθηση.*

- Το ύψος του Φράγματος θα επιλεγεί ανάλογα με το σκοπό, τις απαιτήσεις και τον προγραμματισμό λειτουργίας του Ταμιευτήρα.

2. Πρόταση για «Διάνοιξη δρόμου Παπαδιάς-Χιονοδρομικό-Καϊμακτσαλάν». Κατατέθηκαν:

- 1) Επιστολή προς Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, Γεν. Γραμματεία Υποδομών, ΕΥΔΕ (24-4-2016)
- 2) CD με στοιχεία Μελέτης του Δρόμου

Το προτεινόμενο έργο αφορά σε διάνοιξη δρόμου 14 χλμ., ενώ υπάρχει ήδη χωματόδρομος. Θεωρείται αναπτυξιακό, καθώς θα συμβάλλει στην τουριστική ανάπτυξη του Ν. Φλώρινας, δημιουργώντας θέσεις εργασίας, αλλά και στην ασφάλεια από πυρκαγιές και τον έλεγχο της ποιότητας του νερού (υδρεύονται ο πρώην Δήμος Μελίτης, 11 χωριά με 9000 κατοίκους). Θα επιτρέψει την εύκολη πρόσβαση στην περιοχή του Καϊμακτσαλάν από το φράγμα Παπαδιάς.